

af to, enten maa Købstadkreditforeningen tage alle disse Byer med, eller ogsaa maa vi oprette en ny Forening, det er uforsvarligt at tage de 5 største af disse Byer ud og lade de andre ligge, saaledes at de i en uoverskuelig Fremtid udelukkes fra at faa saadanne Laan. Det var altsaa Grunden til, at man fik denne Forening.

Den Gang laa altsaa Husmandskreditforeningerne inde med Ret til at gøre Udlaan i Ejendomme til en Taksationsværdi af 6,000 Kr. Altsaa, hvad der indenfor det Omraade, paa hvilket Grundejerkreditforeningen kunde laane, laa under 6,000 Kr., var, om jeg saa maa sige, et Konkurrenceomraade; der kunde begge Foreninger give Laan, men paa Omraadet over Grænsen 6,000 Kr. kunde Husmandskreditforeningen ikke give Laan. Jeg paaskønner meget den rolige og saglige Maade, hvorpaa det ærede Medlem for Aarhus Amts 4de Valgkreds (Johannes Pedersen) udtalte sig om disse Forhold, thi der har saa vidt mig bekendt hverken fra Husmandskreditforeningens Side eller, det kan jeg i alt Fald forsikre, fra Grundejerkreditforeningens været nogen Tendens i Retning af noget, man kunde kalde usund Konkurrence. En anden Ting er, at begge disse Foreninger selvfølgelig, naar der kommer Begøring om Laan, tager dem under Overvejelse og giver saadanne Laan, som de i det hele anser for forsvarlige i Henhold til de Betingelser, hvorpaa de i det hele giver Laan. Det ærede Medlem talte om at rode i en andens Andedam. Man kan naturligvis nok, uden derfor at ville sige noget slemt, sige, at naar Grænsen for Husmandskreditforeningernes Omraade sættes helt oppe ved 8,000 Kr., 10,000 Kr. og 12,000 Kr., kan man nok tale om at rode i Grundejerkreditforeningens Andedam. Det er blot et Udtryk for, at Udlaansomraadet har været for lille. Nu er det udtalt saavel af det ærede Medlem for Aarhus Amts 4de Valgkreds og det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin), at det var ønskeligt at faa et begrænset Omraade. Med Hensyn til de to Kredittforeninger, jeg her har sammenstillet, var Omraadet i Begyndelsen begrænset, men ved disse Forhøjelser fik Husmandskreditforeningerne et betydeligt større Omraade, og de fik altsaa et Konkurrenceomraade fælles med Grundejerkreditforeningen, der i Forvejen havde et meget begrænset Omraade. Dertil kom, at Esbjerg blev Købstad og derved gik ud af dette Udlaansomraade; den beholdt kun de gamle Panter, den havde, den kunde der gives Laan i, naar det ønskedes.

Naar jeg nu skal se paa det Lovforslag, som her foreligger, og spørge mig selv, om jeg kan være med i eet og alt, vil jeg sige først, at med Hensyn til Bestemmelsen i § 1 kan jeg være med; der kan være Spørgsmaal dèr om Forstaaelsen, men det er Ting, som kan drøftes i det Udvalg, der vel bliver nedsat. § 2 kan jeg ubetinget tiltræder idet jeg ogsaa efter de Oplysninger, vi ha, faaet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 4de Valgkreds (Johannes Pedersen) med Hensyn til Soliditeten af Husmandskreditforeningerne, i hvilken Henseende jeg er fuldstændig enig med ham, ikke ser rettere end, at der ikke vil være nogen Risiko derved. Det er i Virkeligheden et helt andet Spørgsmaal, den ærede sidste Taler (Schovelin) var inde paa. Selv om man kunde dele hans principielle Opfattelse, at det er fornuftigt ikke at have længere Amortisationstid end 30 Aar for alle Kredittforeninger, vil det, som Forholdene ligger, være Uret, hvis man ikke, naar Husmandskreditforeningerne ønsker det, giver dem samme Afbetalingstid, som nu er den almindelige, og som vor Forening, der heller ikke tidligere havde den, opnaaede i Fjor.

Derimod kan jeg ikke nægte, at § 3, Forhøjelse af Laanegrænserne, er jeg noget betænkelig ved. Allerede da vi sidste Gang forhøjede, var det min Anskuelse, at det var rigtigt at foretage en Deling, og jeg vil nu ikke undlade at gøre opmærksom paa, hvordan jeg mener, den skulde være. Jeg tror, det er en Fejl at sætte de to Arter af Panter paa lige Fod, Laan til Husmænd, det vil altsaa sige jordejende Husmænd, og Laan til Huse, hvortil der ikke er Jord, thi Husmanden vil det — naar vi forudsætter, hvad der er naturligt og rimeligt, at han lige saa godt skal have en sund og velbygget Bolig til sig og sin Familie som Haandværkerne eller Arbejderne, eller hvem det nu er, Smaakaarsmanden i Stationsbyen — nødvendigvis koste lige saa meget. Men naar dertil yderligere kommer Jordens Værdi, følger deraf, at for at han kunde være ligestillet med den ikke jordejende, burde Taksationsgrænsen for ham være højere end for denne. Jeg er derfor af den Formening, at det rigtigste vil være fremtidig at søge at naa til en eller anden Løsning heraf, hvis man skal gaa højere, hvad der maaske med Rette kan siges adskilligt imod. Men det skal jeg lade staa hen, for det er en vanskelig Sag. Vi er jo nu komne op til de 10,000 Kr., og det er sagt fra flere Sider, at vi skal have en Grænse, men hvor bliver saa Grænsen? Man kommer uvilkaarlig til at